

Z A K O N

O ZABRANI PUŠENJA U ZATVORENIM JAVNIM I RADNIM PROSTORIJAMA

Glava I

OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom propisuje se zabrana pušenja duvanskih proizvoda u zatvorenim javnim prostorijama, radnim prostorijama i ugostiteljskim objektima, uslovi pod kojima je dozvoljeno pušenje u određenim prostorijama, inspekcijski nadzor nad sprovođenjem zakona, prekršaji i kazne za učinioce prekršaja.

Član 2.

Izrazi i pojmovi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) **Duvanski proizvodi** su proizvodi dobijeni od biljke duvan, određeni Zakonom o duvanu;
- 2) **Pušenje** je svako korišćenje duvanskih proizvoda kojim se oslobađa dim;
- 3) **Zatvorena javna prostorija** je zatvoreni deo građevine ili prevoznog sredstva u koji je dozvoljen pristup svim licima bez ograničenja;
- 4) **Zatvorena radna prostorija** je svaki zatvoreni deo građevine ili prevoznog sredstva u kome se obavlja poslovna delatnost;
- 5) **Ugostiteljski objekti** jesu hoteli, restorani, kafeterije i drugi objekti gde se korisnicima služe hrana i piće, kao i poslovni objekti ili njihovi delovi gde je u skladu sa zakonom dozvoljena prodaja i konzumiranje alkoholnih pića. Ugostiteljski objekti nisu supermarketi, prodavnice prehrambene robe i slični maloprodajni objekti, kao ni privatni klubovi.
- 6) **Odgovorno lice** u javnoj prostoriji, radnoj prostoriji i ugostiteljskom objektu ili njihovom delu (sa izuzetkom prevoznog sredstva) je lice koje kontroliše, upravlja ili rukovodi aktivnostima koje se sprovode u ovim prostorijama ili njihovom delu. U prevoznom sredstvu, odgovorno lice je registrovani vlasnik vozila odnosno lice koje upravlja vozilom;
- 7) **Prostorija za pušenje** je deo zatvorene javne prostorije, zatvorene radne prostorije ili ugostiteljskog objekta u kojoj pušenje nije zabranjeno na osnovu odluke vlasnika ili odgovornog lica, u skladu sa ovim Zakonom;
- 8) **Privatni klub** je prostorija odnosno objekat zatvoren za javnost i u koji pristup imaju isključivo članovi kluba i lica po njihovom odobrenju;
- 9) Korišćenje prostorije odnosno objekta **u privatne svrhe** podrazumeva njihovu upotrebu na način koji je zatvoren za javnost, tako da se pristup prostoriji odnosno objektu ograničava na onoga u čiju se privatnu svrhu koristi i lica koja pristupaju po njegovom odobrenju.
- 10) Javna prostorija, radna prostorija ili ugostiteljski objekat, odnosno njihovi delovi, smatraju se **zatvorenim** ukoliko su privremeno ili trajno omeđeni pregradama i imaju krov. Na svojstvo zatvorene prostorije ne utiče prisustvo vrata, prozora, ventilacionih otvora i hodnika.

Glava II

ZABRANA PUŠENJA U ZATVORENIM JAVNIM PROSTORIJAMA

Član 3.

Zabranjeno je pušenje u zatvorenim javnim prostorijama u kojima se:

- 1) obavlja vaspitno-obrazovna delatnost, uključujući obdaništa, predškolske i sve druge ustanove organizovane brige o deci, škole i fakultete;
- 2) obavlja delatnost zdravstvene zaštite, uključujući domove zdravlja, apoteke, bolnice (opšte i specijalne), zavode za javno zdravlje, klinike, institute, kliničko-bolničke centre i kliničke centre;
- 3) vrši proizvodnja, smeštaj i promet životnih namirnica, osim ugostiteljskih objekata, u kojima je zabrana pušenja posebno regulisana odredbama ovog Zakona;
- 4) održavaju kulturne, sportske i druge javne manifestacije (kao što su koncertne sale, pozorišta, sportske sale, zatvoreni bazeni, teretane, ledene dvorane), osim u otvorenim delovima navedenih prostorija i u prostorijama za pušenje koje su fizički odvojene i obeležene u skladu sa ovim Zakonom, odnosno u slučaju da se koriste u privatne svrhe;
- 5) vrši snimanje namenjeno emitovanju putem televizije;
- 6) ograničenom krugu korisnika pružaju usluge ishrane pod povlašćenim uslovima, uključujući narodne kuhinje, studentske i druge menze, osim u otvorenim delovima navedenih prostorija i u prostorijama za pušenje koje su fizički odvojene i obeležene u skladu sa ovim Zakonom;
- 7) održavaju sednice i drugi javni skupovi, osim u otvorenim delovima navedenih prostorija i u prostorijama za pušenje koje su fizički odvojene i obeležene u skladu sa ovim Zakonom, odnosno u slučaju da se koriste u privatne svrhe;
- 8) vrši prijem i smeštaj lica u ustanove socijalne zaštite, osim u otvorenim delovima navedenih prostorija i u prostorijama za pušenje koje su fizički odvojene i obeležene u skladu sa ovim Zakonom;
- 9) obavlja proizvodnja, skladištenje, kontrola i promet lekova;
- 10) vrši organizovan smeštaj maloletnika, uključujući domove učenika, dečja odmarališta, kampove za rekreativnu nastavu i boravak dece u prirodi;
- 11) organizuju zabavne aktivnosti za maloletnike (igraonice i slično);
- 12) liftovima, hodnicima i drugim zajedničkim delovima zgrada;
- 13) prodavnicama, robnim kućama, tržnim centrima i poslovnim prostorijama u kojima se pružaju usluge prisutnim korisnicima, osim u otvorenim delovima navedenih prostorija i u prostorijama za pušenje koje su fizički odvojene i obeležene u skladu sa ovim Zakonom;
- 14) svim zatvorenim prostorijama državnih organa, organa autonomne pokrajine i lokalne samouprave i drugih organa i organizacija čija se delatnost pretežno finansira iz budžeta Republike, osim u prostorijama za pušenje koje su fizički odvojene i posebno obeležene u skladu sa ovim Zakonom;
- 15) obavlja javni prevoz u drumskom, železničkom i vazdušnom saobraćaju i saobraćaju unutrašnje plovidbe;
- 16) u zatvorenim prostorijama aerodroma, železničkih i autobuskih stanica i drugih javnih saobraćajnih terminala osim u otvorenim delovima prevoznih sredstava

i prostorijama za pušenje koje su fizički odvojene i posebno obeležene u skladu sa ovim Zakonom;

17) drugim zatvorenim javnim prostorijama, u kojima je pušenje zabranjeno odlukom odgovornog lica.

Član 4.

Izuzetno od odredbe člana 3. ovog Zakona nije zabranjeno pušenje u posebno označenoj prostoriji za pušenje u:

- 1) zdravstvenoj ustanovi za smeštaj psihijatrijskih bolesnika,
- 2) ustanovi za smeštaj starih lica,
- 3) zdravstvenoj ustanovi koja se u skladu sa propisima bavi lečenjem bolesti zavisnosti,
- 4) ustanovi za prihvatanje ugroženih lica,
- 5) zatvorima i drugim ustanovama za korekciju ponašanja;
- 6) objektima u kojima se vrše naučna i medicinska istraživanja čiji je predmet odnosno čiji metod uključuje pušenje,
- 7) objektima u kojima se vrše ispitivanja i testiranja radi usaglašavanja kvaliteta i bezbednosti duvanskih proizvoda sa propisima ili se vrši procena sklonosti potrošača.

Nije zabranjeno pušenje na pozorišnoj sceni kada je pušenje deo predstave koja se izvodi.

Član 5.

Prostorija za pušenje iz člana 3. i 4. ovog Zakona je fizički odvojen deo zatvorene javne prostorije snabdeven protivpožarnom zaštitom i pepeljarama i obeležen u skladu sa članom 9. ovog Zakona.

Prostorija za pušenje mora biti izrađena tako da se kroz nju ne mora prolaziti da bi se koristio ostali deo zatvorene javne prostorije.

Zabranjen je boravak maloletnih lica u prostorijama za pušenje bez prisustva roditelja ili drugog lica koje se o njima brine.

Glava III

ZABRANA PUŠENJA U ZATVORENOJ RADNOJ PROSTORIJI

Član 6.

Zabranjeno je pušenje u zatvorenoj radnoj prostoriji u kojoj radi najmanje jedan nepušač, maloletnik, ili je takva prostorija dostupna trećim licima.

Poslodavac može svojom odlukom zabraniti pušenje i u drugoj radnoj prostoriji.

Poslodavac je dužan da obezbedi prostoriju za pušenje:

- 1) ako su kod njega zaposlena najmanje tri punoletna pušača, i ,
- 2) ako u svakom poslovnom objektu u kome je površina zatvorenih radnih prostorija u kojima se obavlja delatnost veća od 150 m², kao i ukoliko zapošljava više od 15 zaposlenih koji rade u fizički povezanim poslovnim prostorijama.

Prostorija za pušenje iz stava 1. ovog člana je fizički odvojen deo poslovnog objekta odnosno poslovne prostorije, snabdeven protivpožarnom zaštitom i pepeljarama i obeležen u skladu sa članom 9 ovog Zakona.

Prostorija za pušenje mora biti izrađena tako da se kroz nju ne mora prolaziti da bi se koristio ostali deo radnih prostorija.

Zaposleni nepušač može da odbije izvršavanje poslova i radnih zadataka u zatvorenim poslovnim prostorijama u kojima je, u skladu sa ovim Zakonom, pušenje dozvoljeno. Takvo odbijanje ne predstavlja povredu radne obaveze.

Zabranjen je boravak maloletnih lica u prostorijama za pušenje bez prisustva roditelja ili drugog lica koje se o njima brine.

Izuzetak od zabrane pušenja ne primenjuje se u radnim prostorijama u okviru zatvorenih javnih prostorija u kojima je pušenje zabranjeno u skladu sa članom 3. ovog Zakona.

Glava IV

ZABRANA PUŠENJA U HOTELIMA

Član 7.

Zabranjeno je pušenje u hotelima, osim u otvorenim delovima objekta, u prostorijama za pušenje koje su fizički odvojene, snabdevene propisnom protivpožarnom zaštitom i pepeljarama i obeležene u skladu sa članom 9. ovog Zakona i u prostorijama u kojima se pružaju ugostiteljske usluge u skladu sa članom 8 ovog Zakona.

Vlasnik ili odgovorno lice može odlučiti da ne zabrani pušenje u hotelskim sobama koje su posebno označene, tako da pušenje bude zabranjeno u najmanje 40% od ukupnog broja soba.

Hotelske sobe u kojima pušenje nije zabranjeno moraju biti snabdevene protivpožarnom zaštitom i pepeljarama i obeležene u skladu sa odredbom člana 9. ovog Zakona.

Zabranjen je boravak maloletnih lica u hotelskim sobama u kojima je pušenje dozvoljeno, bez prisustva roditelja ili drugog lica koje se o njima brine.

Ograničenja iz ovog člana ne primenjuju se u situacijama kada se hoteli koriste u privatne svrhe.

ZABRANA PUŠENJA U UGOSTITELJSKIM OBJEKTIMA

Član 8.

Zabranjeno je pušenje u ugostiteljskim objektima ukoliko je površina zatvorenih prostorija u kojima obavljaju delatnost registrovana na više od 100 m².

U ugostiteljskim objektima kod kojih je površina zatvorenih prostorija u kojima obavljaju delatnost registrovana na manje od 100 m², vlasnik ili odgovorno lice samostalno odlučuje o zabrani pušenja.

Ugostiteljski objekti iz stava 2. ovog člana, u kojima po odluci vlasnika ili odgovornog lica pušenje nije zabranjeno moraju biti obeleženi u skladu sa članom 9. ovog Zakona.

Vlasnik ili odgovorno lice ugostiteljskog objekta iz stava 1. ovog člana, može odlučiti da ne zabrani pušenje u fizički odvojenom i posebno označenom delu ugostiteljskog objekta.

Deo ugostiteljskog objekta iz stava 1. ovog člana u kome pušenje nije zabranjeno po odluci vlasnika ili odgovornog lica ne može biti veći od 70% ukupne registrovane površine zatvorenih prostorija.

Deo ugostiteljskog objekta iz stava 1. ovog člana u kojem pušenje nije zabranjeno po odluci vlasnika ili odgovornog lica mora biti odvojen tako da se kroz izdvojeni deo ne mora prolaziti da bi se koristio ostali prostor.

Deo ugostiteljskog objekta iz stava 1. ovog člana u kojem pušenje nije zabranjeno po odluci vlasnika ili odgovornog lica mora biti snabdeven protivpožarnom zaštitom i pepeljarama i obeležen u skladu sa odredbom člana 9. ovog Zakona..

Zabranjen je boravak maloletnih lica u ugostiteljskim objektima ili njihovim delovima u kojima pušenje nije zabranjeno, bez prisustva roditelja ili drugog lica koje se o njima brine.

Pušenje nije zabranjeno u baštama, na terasama i u drugim otvorenim delovima ugostiteljskih objekata.

Zabrana pušenja iz ovog člana ne primenjuje se u situacijama kada se ugostiteljski objekti ili njihovi delovi koriste isključivo u privatne svrhe.

Izuzetak od zabrane pušenja ne primenjuje se na ugostiteljske objekte u okviru zatvorenih javnih prostorija u kojima je pušenje zabranjeno u skladu sa članom 3. ovog Zakona.

Glava V

OZNAČAVANJE PROSTORIJA

Član 9.

U zatvorenim javnim i radnim prostorijama, hotelima i ugostiteljskim objektima u kojima je, u skladu sa ovim Zakonom, zabranjeno pušenje, kao i na ulazu objekata u kojima je pušenje zabranjeno u svim prostorijama, na vidnom mestu mora biti istaknut znak „Zabranjeno pušenje“.

U prostorijama za pušenje, radnim prostorijama, hotelima i ugostiteljskim objektima u kojima, u skladu sa ovim Zakonom, pušenje nije zabranjeno, kao i na ulazu u takve objekte, na vidnom mestu mora biti istaknut znak „Pušenje nije zabranjeno“.

Propis o izgledu, veličini i načinu isticanja oznaka iz stava 1. i 2. ovog člana donosi Ministar zdravlja.

Glava VI

SPROVOĐENJE ZAKONA

Član 10.

Nadzor nad sprovođenjem ovog Zakona vrše:

- 1) ministarstvo nadležno za poslove zdravlja – u prostorijama iz člana 3;
- 2) ministarstvo nadležno za rad – u prostorijama iz člana 6;

3) ministarstvo nadležno za pitanja turizma – Turistička inspekcija – u prostorijama iz člana 7. i 8. ovog Zakona;

Nadzor obuhvata i kontrolu propisanog označavanaj prostorija iz člana 9. ovog Zakona.

Glava VII

KAZNE NE ODREDBE

Član 11.

Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 250.000 dinara biće kažnjeno za prekršaj pravno lice ako suprotno odredbama ovog Zakona dozvoli pušenje u zatvorenim javnim prostorijama, radnoj prostoriji, hotelima i ugostiteljskim objektima.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana biće kažnjeno i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 25.000 do 50.000 dinara.

Novčanom kaznom u iznosu od 25.000 do 150.000 dinara za prekršaj iz stava 1. ovog člana biće kažnjen preduzetnik.

Kaznom iz stava 1, 2, i 3. ovog člana biće za prekršaj kažnjeno pravno lice, odgovorno lice i preduzetnik koji omogući boravak maloletnog lica u prostorijama u kojima je pušenje dozvoljeno, bez prisustva roditelja ili drugog lica koje se o njima brine.

Član 12.

Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 250.000 dinara biće kažnjeno za prekršaj pravno lice koje u skladu sa ovim zakonom ne obezbedi prostoriju za pušenje koja ispunjava propisane uslove.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana biće kažnjeno i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 25.000 do 50.000 dinara.

Novčanom kaznom u iznosu od 25.000 do 150.000 dinara za prekršaj iz stava 1. ovog člana biće kažnjen preduzetnik.

Član 13.

Novčanom kaznom u iznosu od 100.000 do 300.000 dinara biće kažnjeno za prekršaj pravno lice koje u prostorijama i na ulazu u objekte ne istakne oznake u skladu sa članom 9. ovog Zakona.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana biće kažnjeno i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 100.000 dinara.

Novčanom kaznom u iznosu od 100.000 do 250.000 dinara za prekršaj iz stava 1. ovog člana biće kažnjen preduzetnik.

Član 14.

Novčanom kaznom od 5.000 do 25.000 dinara biće kažnjeno za prekršaj fizičko lice koje suprotno odredbama ovog Zakona puši u javnim prostorijama, radnoj prostoriji, hotelu ili ugostiteljskom objektu.

Glava VIII

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 15.

Poslodavac je dužan da prostoriju za pušenje iz člana 6. ovog Zakona obezbedi u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Vlasnik ili odgovorno lice dužno je da u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona obezbedi:

- 1) prostoriju za pušenje iz čl. 3. i 4. a u skladu sa članom 5 ovog Zakona; odnosno
- 2) posebno označene hotelske sobe, odnosno prostorije za pušenje iz čl. 7. i 8.

Član 16.

Propis o izgledu, veličini i načinu isticanja oznaka iz člana 9. stav 3. ovog Zakona Ministar će doneti u roku od 3 meseca od dana stupanja na snagu Zakona.

Član 17.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zabrani pušenja u zatvorenim prostorijama («Sl. Glasnik RS», br.16/95 i 101-2005 – dr. zakon)

Član 18.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“ a primenjuje se od 1. januara 2010. godine.

OBRAZLOŽENJE

1. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje *Zakona o zabrani pušenja u javnim i radnim prostorijama* sadržan je u sledećim odredbama Ustava Republike Srbije („Službeni glasnik Republike Srbije“ br. 98/2006):

- odredbom člana 97. stav 1. t. 9. propisano je da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, sistem zaštite i unapređenja životne sredine;
- odredbom člana 68. stav 1. propisano je da svako ima pravo na zaštitu svog fizičkog i psihičkog zdravlja, kao i da Republika Srbija pomaže razvoj zdravstvene i fizičke kulture;
- odredbom člana 74. propisano je da svako ima pravo na zdravu životnu sredinu i na blagovremeno i potpuno obaveštavanje o njenom stanju; svako, a posebno Republika Srbija i autonomna pokrajina, odgovoran je za zaštitu životne sredine, kao i da je svako dužan da čuva i poboljšava životnu sredinu;
- odredbom člana 66. stav 4. propisano je da deca mlađa od 15 godina ne mogu biti zaposlena niti, ako su mlađa od 18 godina, mogu da rade na poslovima štetnim po njihovo zdravlje ili moral, i
- odredbom člana 83. propisano je da je preduzetništvo slobodno, ali da se može ograničiti zakonom, radi zaštite zdravlja ljudi, životne sredine i prirodnih bogatstava i radi bezbednosti Republike Srbije.

2. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Polazeći od obaveza koje je Republika Srbija preuzela ratifikacijom Okvime konvencije Svetske zdravstvene organizacije o kontroli duvana (*Zakon o ratifikaciji Okvime konvencije Svetske zdravstvene organizacije o kontroli duvana, sa prilogima, „Službeni list SCG – Međunarodni ugovori“ br. 16/2005, dalje: Okvirna konvencija*), Vlada Republike Srbije usvojila je Strategiju kontrole duvana (*„Službeni glasnik Republike Srbije“ br. 8/2007, dalje: Strategija*).

Prioriteti određeni Strategijom jesu sprečavanje pušenja, naročito među mladima, smanjenje upotrebe duvana u svim populacionim grupama primenom programa za odvikavanje od pušenja, smanjenje izloženosti stanovništva duvanskom dimu u radnoj i životnoj sredini, edukacija javnosti o štetnim efektima pušenja i izloženosti duvanskom dimu, donošenje i poštovanje zakona koji se odnose na proizvodnju, reklamiranje i prodaju duvanskih proizvoda.

Donošenje Zakona o zabrani pušenja u javnim i radnim prostorijama (*dalje: Zakon*) predstavlja stoga značajan i ujedno nužan iskorak u realizaciji postavljenih ciljeva, ali i ispunjavanju međunarodnih obaveza. Postojeći Zakon o zabrani pušenja u zatvorenim prostorijama („Službeni glasnik Republike Srbije“ br. 16/95 i 101/2005) ne omogućava ostvarenje ovih ciljeva i obaveza. Budući da Okvirna konvencija, kao i na njoj zasnovana Strategija zahtevaju drugačiji pristup kojim bi se sveobuhvatno uredila zabrana pušenja, javila se potreba za donošenjem potpuno novog Zakona.

Na potrebu sveobuhvatnog uređenja ove oblasti jasno ukazuje podatak da je Republika Srbija među prvim zemljama u Evropi po broju pušača. Uporedna istraživanja pokazuju da je prevalencija pušenja u Republici Srbiji slična onoj u drugim zemljama u tranziciji u kojima je pušenje društveno prihvaćeno i veoma rašireno. Pušenje je jedan od preovlađujućih faktora rizika za razvoj hroničnih masovnih nezaznih oboljenja (kardiovaskulame, bolesti respiratornog sistema,

brojne maligne bolesti). Snižavanje prevalencije pušenja je stoga jedna od najvažnijih javno-zdravstvenih mera koju je neophodno primeniti u cilju unapređenja zdravlja stanovnika Republike Srbije.

Kad je reč o uređenju ovog pitanja u Evropskoj Uniji, ono nije obuhvaćeno kroz propise na nivou Unije, već ga same uređuju same države članice. Razlike među rešenjima postoje od zemlje do zemlje, uslovljene specifičnostima svake, ali je u svim centralna zaštita nepušača od tzv. sekundarnog dima i očuvanje životne sredine zdravom za sve.

Stoga se predlog Zakona zasniva na načelima sadržanim u Okvirnoj konvenciji i Strategiji. Pri njegovoj izradi pošlo se i od uporednih rešenja u zemljama članicama EU i posebno se vodilo računa da novi zakon bude primenjiv u postojećim uslovima u Srbiji.

3. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

U pripremi Nacrta korišćena su iskustva bivših jugoslovenskih republika i razvijenih zemalja. Izvršena je analiza velikog broja multilateralnih dokumenata koji za predmet imaju kontrolu i ograničenje pušenja, kao što su Rezolucija o ograničenju pušenja u EU br. 96/26, Varšavska deklaracija o Evropi bez duvana iz 2002. godine, Evropska konvencija o kontroli duvana iz 2002. godine, Okvirna konvencija o kontroli duvana Svetske zdravstvene organizacije iz 2003. godine i drugi.

Prilikom izrade konkretnih rešenja, posebno se vodilo računa o zaštiti dece, starih i bolesnih, kao i zaposlenim nepušačima kojima je zajemčeno pravo da rade u sredini bez duvanskog dima.

Glava I - OSNOVNE ODREDBE (čl. 1. do čl. 2.)

Osnovnim odredbama određen je predmet regulisanja i date su definicije korišćenih izraza i pojmova. Bliže označavanje termina „duvanski proizvodi“, „pušenje“, „javna“ i „radna prostorija“, „poslodavac“, „zaposleni“, „hotel“, „ugostiteljski objekti“, „odgovorno lice“, „prostorija za pušenje“ i „privatni klub“, doprinosi preciznosti odredbi, čime se izbegavaju eventualne nejasnoće prilikom tumačenja i primene Zakona.

Glava II – ZABRANA PUŠENJA U JAVNIM PROSTORIJAMA (čl. 3. do čl. 5.)

Javne prostorije, u smislu Zakona, predstavljaju zatvorene delove građevine ili prevoznog sredstva u koje je dozvoljen pristup svim licima, bez ograničenja. Odredbom člana 3. stav 1. propisana je zabrana pušenja u ovim prostorijama, pri čemu su kod pojedinih kategorija učinjeni izuzeci u pogledu otvorenih delova navedenih prostorija i prostorija za pušenje, koje su posebno označene i opremljene, u skladu sa Zakonom. Posebno se vodilo računa o zaštiti maloletnika, bolesnih lica i uopšte lica koja su radi zadovoljenja svojih potreba prinuđena da borave u javno dostupnim prostorijama. Pušenje je zabranjeno i u svakoj drugoj javnoj prostoriji u skladu sa odlukom vlasnika ili odgovornog lica.

Značajan izuzetak propisan je odredbom člana 4, a odnosi se na specijalizovane ustanove u kojima bi strogo poštovanje ove zabrane podrazumevalo nehumani tretman za njihove štićenike (zdravstvene ustanove za smeštaj psihijatrijskih bolesnika, ustanove za smeštaj starih lica, zdravstvene ustanove koje se u skladu sa propisima bave lečenjem bolesti zavisnosti, ustanove za prihvatanje ugroženih lica, zatvora i druge ustanove za korekciju ponašanja). Takođe, od zabrane se odstupa i u slučajevima naučnih i medicinskih istraživanja i ispitivanja. Ipak, odstupanje od zabrane je ograničenog dometa budući da u navedenim

objektima odnosno za navedene svrhe, pušenje može biti dozvoljeno isključivo u posebnoj prostoriji za pušenje, u skladu sa Zakonom.

Posebno je naglašena zabrana boravka maloletnika u ovim prostorijama bez prisustva roditelja ili drugog lica koje se o njima brine.

Glava III – ZABRANA PUŠENJA U RADNOJ PROSTORIJI (čl. 6.)

Odredbe Glave III Zakona usmerene su na zaštitu zaposlenih nepušača, kao i svih lica kojima su radne prostorije dostupne po prirodi njihove namene.

Odredbom člana 6. Zakona propisana je zabrana pušenja u radnoj prostoriji u kojoj radi najmanje jedan nepušač, maloletnik ili je ova prostorija dostupna trećim licima, a poslodavac može da zabrani pušenje i u drugim radnim prostorijama.

S druge strane, poslodavac je dužan da obezbedi prostoriju za pušenje ukoliko zapošljava najmanje jednog punoletnog pušača, i to u svakoj poslovnoj jedinici u kojoj je površina prostorija u kojima se obavlja delatnost veća od 150 m², kao i ukoliko zapošljava više od 15 zaposlenih koji rade u fizički povezanim poslovnim prostorijama. I ovde je naglašena zabrana boravka maloletnika u prostorijama za pušenje bez prisustva roditelja ili drugog lica koje se o njima brine.

Zaštita zaposlenih nepušača postavljena je šire u odnosu na važeći zakon budući da su oni sada izričito ovlašćeni da odbiju izvršavanje poslova i radnih zadataka u prostorijama u kojima je pušenje dozvoljeno, pri čemu ovo odbijanje ne predstavlja povredu radne obaveze.

Glava IV – ZABRANA PUŠENJA U HOTELIMA I UGOSTITELJSKIM OBJEKTIMA (čl. 7. do čl. 8.)

Sa posebnom pažnjom pristupilo se izradi odredbi usmerenih na zabranu pušenja u ugostiteljskim objektima, imajući u vidu da su ovi objekti namenjeni okupljanju većeg broja lica i da je u njima pušenje tradicionalno dozvoljeno.

Zakon zabranjuje pušenje u hotelima, sa izuzetkom otvorenih delova ovih objekata i prostorija za pušenje. Takođe, vlasnik ili odgovorno lice može doneti odluku da ne zabrani pušenje u određenom broju soba, ali ne većem od 60% od ukupnog broja. Sobe u kojima će pušenje biti dozvoljeno moraju ispunjavati propisane uslove.

Posebna pažnja je i ovde posvećena zaštiti maloletnika od sekundarnog duvanskog dima.

Kao veoma značajan izuzetak, odredbom člana 7. stav 5. Zakona propisano je odstupanje od zabrane u slučaju kada se hoteli koriste isključivo u privatne svrhe. Ovim se htelo postići da lica koja prisustvuju organizovanim skupovima ne budu na samom početku uvođenja zabrane pušenja u javnim prostorijama ovog karaktera, u potpunosti izložena navedenoj zabrani. Ovo stoga što je ovde reč o unapred poznatom broju i krugu lica koja su uglavnom u bliskim odnosima i koja svojevolljno dolaze u ove objekte. To su razne situacije porodičnih i sličnih proslava gde se zbog karaktera ovih okupljanja ne bi ostvarivala svrha propisane zabrane.

Ugostiteljski objekti u smislu ovog zakona jesu restorani, kafeterije i drugi objekti gde se korisnicima služe hrana i piće, kao i poslovni objekti ili njihovi delovi gde je u skladu sa zakonom dozvoljena prodaja i konzumiranje alkoholnih pića. Po ugledu na uporedno-pravna rešenja, Zakon pravi razliku u zavisnosti od toga da li se radi o objektima čija je površina veća ili manja od 100 m². U skladu sa tim, zabrana pušenja je zakonska obaveza za ugostiteljske objekte površine veće od 100 m², pri čemu se navedena zabrana ne odnosi na bašte, terase i druge otvorene delove ovih objekata.

Vlasnik ili odgovorno lice mogu doneti odluku da ne zabrane pušenje u fizički odvojenom i posebno označenom delu objekta koji ispunjava i druge propisane uslove. Zakon takođe naglašava zabranu boravka maloletnika bez prisustva roditelja ili drugog lica koje se o njima brine.

U ugostiteljskim objektima čija površina ne prelazi 100 m² zabrana pušenja može biti uvedena na osnovu odluke vlasnika ili odgovornog lica. Opredeljenje za ovakvo rešenje, odnosno selektivno uvođenje zabrane u objekte istovrsne namene, počiva na proceni izvodljivosti potrebnih radova u objektima navedene površine, kao i proceni finansijskog opterećenja koje ovi radovi zahtevaju.

Slično kao i kod hotela, odredbom člana 8. stav 10. Zakona propisano je da se ograničenja neće primenjivati u situacijama kada se navedeni ugostiteljski objekti koriste isključivo za privatne svrhe.

Posebno je značajno rešenje sadržano u odredbi člana 8. stav 11. Zakona. Navedenom odredbom je propisano da se dozvoljeni izuzeci neće primenjivati u onim ugostiteljskim objektima koji se nalaze u okviru javnih prostorija u kojima je pušenje zabranjeno u skladu sa odredbom člana 3. ovog Zakona. Ovom odredbom se zapravo rešava sukob pravila do kojeg bi moglo doći ukoliko određeni objekat predstavlja javnu prostoriju u smislu zakona, u kojoj pušenje nije dozvoljeno, a u okviru kojeg se nalazi ugostiteljski objekat.

Glava V – OZNAČAVANJE PROSTORIJA (čl. 9.)

Budući da je Zakon postavio jasnu granicu između prostorija gde je pušenje zabranjeno odnosno nije zabranjeno, potrebno je da sva lica koja nameravaju da borave u navedenim prostorijama, budu jasno i pravovremeno obaveštena o zabrani odnosno odsustvu zabrane pušenja.

Odredbom člana 9. propisana je obaveza isticanja odgovarajućih oznaka „Zabranjeno pušenje“ i „Pušenje nije zabranjeno“, pri čemu je donošenje propisa o izgledu, veličini i načinu isticanja ovih oznaka u nadležnosti Ministarstva zdravlja.

Glava VI - SPROVOĐENJE ZAKONA (čl. 10.)

Odredbom člana 10. propisana je nadležnost za vršenje inspekcijskog nadzora nad sprovođenjem ovog Zakona.

Glava VII – KAZNENE ODREDBE (čl. 11. do čl. 14.)

Odredbama Glave VII svako ponašanje suprotno odredbama Zakona označeno je kao prekršaj, za koje su propisane novčane kazne.

Kazne su propisane u znatno većim iznosima nego u važećem Zakonu o zabrani pušenja u zatvorenim prostorijama zbog čega se očekuje izuzetno snažno preventivno dejstvo ovih odredbi.

Glava VIII – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (čl. 15. i 16)

Odredbama člana 14 uređena su pojedina pitanja prelaznog režima. Pri tome se posebno imalo u vidu vreme potrebno za obezbeđivanje početka primene ovog Zakona.

Opredeljenje za postepeno uvođenje propisanih zabrana, odnosno ostavljanje dovoljno razumnog vremena licima koja su odredbama Zakona obavezana na određena činjenja, zasnovano je na proceni stvarnih mogućnosti da se izvrše propisane izmene (pre svega, one koje se tiču građevinskih zahvata), a da se pri tome ova lica ne onemoguće u korišćenju ciljnih prostorija i obavljanju delatnosti.

Odredbom člana 15. regulisano je da Zakon stupa na snagu osmog dana po objavljivanju u Službenom glasniku RS, dok je kao datum početka primene utvrđen 1 januar 2010. godine.

4. PROCENA IZNOSA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog Zakona nije potrebno obezbediti dodatna sredstva, jer troškovi eventualnih adaptacija prostorija organa i organizacija čija se delatnost pretežno finansira iz budžeta Republike, kao i sredstva za pribavljanje oznaka „Zabranjeno pušenje“ odnosno „Pušenje nije zabranjeno“ za potrebe navedenih organa i organizacija, mogu biti pokriveni iz rashoda za redovno održavanje.

5. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Saglasno članu 164. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srbije predlaže se donošenje zakona po hitnom postupku, s obzirom da bi nedonošenje zakona po navedenom postupku moglo da prouzrokuje štetne posledice po život i zdravlje ljudi, imajući u vidu štetne posledice izloženosti stanovništva duvanskom dimu u radnoj i životnoj sredini. Donošenje ovog zakona po hitnom postupku je takođe značajno u kontekstu ostvarivanja strateškog opredeljenja Republike Srbije ka pristupanju EU.